

"צעדת השיבה הגדולה": הפגנות 27 באפריל וצפי להמשך

29 באפריל 2018

חיתוך גדר הביטחון על ידי פלסטינים סמוך למעבר קרני
(דובר צה"ל, 27 באפריל 2018).

אירועי יום שישי 27 באפריל

עיקרי האירועים

בהפגנות יום השישי 27 באפריל 2018, יום השישי החמישי להפגנות ולאירועים האלימים של "צעדת השיבה הגדולה", התקיימו הפרות סדר אלימות לאורך הגבול עם ישראל. באירועים הללו השתתפו על פי ההערכות כ-10,000 פלסטינים בחמישה מוקדים לאורך גבול רצועת עזה. אירועי יום השישי התאפיינו במעשי אלימות רבים ובניסיון לפרוץ את הגדר ולחדור לישראל באזור מעבר קרני. לנוכח הניסיון הבוטה לפגוע בריבונותה של ישראל הודיע דובר צה"ל על מדיניות תגובה חדשה במסגרתה כל פעילות אלימה תענה בפעילות אלימה נגד חמאס. במסגרת זאת תקפו כלי טיס של חיל האוויר שש מטרת השייכות לכוח הימי של חמאס.

◀ מעשי האלימות ביום השישי האחרון באו לידי ביטוי בדרכים רבות: **יידוי אבנים וסלעים; השלכת מטענים ורימונים** לעבר חיילי צה"ל; **הפרחת עפיפונים** לשטח ישראל אליהם חוברו **חפצים בוערים** (חלק מהעפיפונים גרמו לשריפות בשטח ישראל); **חבלה בגדר הביטחון** שלאורך הגבול ובגדר התיל שלידה (כולל שני אירועי הצתה של הגדר, משיכת הגדר וניסיונות לחתוך את הגדר). בתקשורת הפלסטינית דווח, כי קבוצות של פלסטינים הצליחו להגיע במספר נקודות לגדר התיל המזרחית לח'זאעה **ולגרור חלק מהגדר** (אמד, פאל אינפו, 27 באפריל 2018).

◀ שיאם של האירועים היה **באזור מעבר קרני** (המעבר המרכזי להעברת סחורות לרצועת עזה) כאשר **כמה מאות מפגינים פלסטינים ניסו לפרוץ את הגדר ולהגיע לשטח ישראל**. המפגינים התקרבו לגדר, השליכו רימונים ובקבוקי תבערה, יידו אבנים ניסו להצית את הגדר. כוחות צה"ל הגיבו על פי הנהלים ובלמו את ניסיונות החדירה (דובר צה"ל, 27 באפריל 2018).

◀ באירועי ה-27 באפריל 2018 נהרגו ארבעה מפגינים, **שלושה מהם מזוהים עם פתח**. בבדיקת מרכז המידע עלה כי הרוג נוסף (13 באפריל 2018), **העיתונאי אחמד אבו חסין, מזוהה עם החזית העממית**

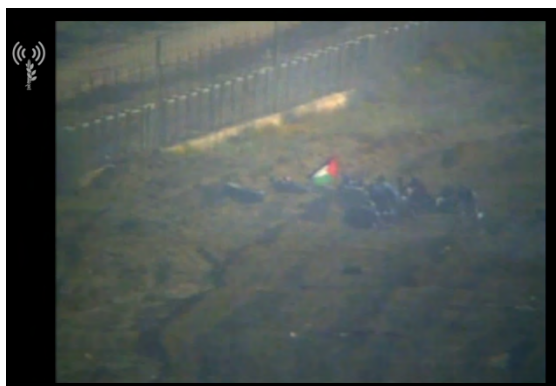
לשחרור פלסטין. סה"כ נהרגו עד כה 45 פלסטינים, 36 מהם (כ-80%) מזוהים עם ארגוני הטרור הפועלים ברצועה, בעיקר חמאס ופתח.

מעשי אלימות בראי המצלמה

ניסיון לפרוץ את הגדר בקרבת מעבר קרני

המון פלסטיני מתקרב לגדר הביטחון מזרחית לעזה, סמוך למעבר קרני זאת במטרה לפרוץ אותה ולחדור לישראל (אלוטניה, 27 באפריל 2018).

מימין: המון פלסטיני מתכנס סמוך לגדר המערכת (סמוך למעבר קרני). משמאל: מספר מפגינים מתקרב לגדר הביטחון במטרה לחבל בגדר ולפרוץ לישראל. למטה: פלסטינים מנסים לחבל בגדר (דובר צה"ל, 27 באפריל 2018).

מפגינים פלסטינים סמוך לגדר הביטחון מזרחית לח'אן יונס (ופא, 27 באפריל 2018).

מפגינים, מזרחית לח'אן יונס, מושכים את גדר התיל ולאחר מכן חותכים אותה (PALINFO, 27 באפריל 2018).

מעשי אלימות נוספים

מימין: מפגינים ממקמים בליסטרה גדולה ליידיו אבנים סמוך לגדר הביטחון (דף הפייסבוק שהאב, 27 באפריל 2018). משמאל: פלסטינים מחבלים בגדר הביטחון מזרחית לג'באליא (חשבון הטוויטר PALINFO, 27 באפריל 2018).

מימין: מפגינים מתקרבים לגדר המערכת ומתגרים בכוחות צה"ל. משמאל: עימותים בין מפגינים לבין כוחות צה"ל סמוך לגדר המערכת מזרחית לג'באליא (חשבון הטוויטר PALINFO, 27 באפריל 2018).

שריפה שפרצה באחד מיישובי עוטף עזה בעקבות שיגור עפיפון תבערה משטח הרצועה (חשבון הטוויטר PALINFO, 28 באפריל 2018).

שינוי מדיניות התגובה של צה"ל

בעקבות ההתפרעות האלימה של הפלסטינים במעבר קרני החליטו בצה"ל על מדינות תגובה חדשה לפיה **כל פעילות אלימה תענה בפעילות אלימה נגד חמאס (אותה רואה ישראל כאחראית) בעומק רצועת עזה. על רקע זה, בתגובה לפריצת גדר הביטחון באזור מעבר קרני, תקפו כלי טיס של חיל האוויר שש מטרת השייכות לכוח הימי של חמאס (דובר צה"ל, 27 באפריל 2018).**

◀ כלי התקשורת הפלסטינים דיווחו על תקיפת עמדה של המשטרה הימית במערב העיר עזה (דניא אלוטן, 27 באפריל 2018) ותקיפה של מוצב במערב דיר אלבלח (שהאב, 27 באפריל 2018) **כמו כן דווח על תקיפה של שתי ספינות שהוכנו כדי לקבל את הספינות במסגרת המשט המתוכנן לשבירת "המצור" (פאל אינפו, 27 באפריל 2018). תקשורת חמאס דיווחה על ארבעה פצועים (פאל אינפו, 27 באפריל 2018).**

◀ **פוזי ברהום, דובר חמאס**, אמר בתגובה, כי חמאס מטילה על ישראל את האחריות לתוצאות הנובעות מפעולות ההסלמה המתמשכות שהיא נוקטת ברצועה. לדבריו היקף התקיפה ומועדה משקפים את "הבלבול והתסכול" של ישראל שאינם מאפשרים לה להתמודד עם הכללים החדשים שקבע העם הפלסטיני (אתר חמאס, 28 באפריל 2018).

נוכחות בכירי חמאס ושלהוב המפגינים ע"י קריאות ונאומים

◀ **בכירי חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין היו נוכחים באזורי ההפגנות ושלהבו את הקהל בקריאות ובנאומים.** אסמאעיל הניה הגיע לאזור העימותים מזרחית לרפיח (אלאקצא, 27 באפריל 2018). הניה, כשלצדו עומד אחמד אלמדלל, בכיר הג'האד האסלאמי בפלסטין, **שלהב את הקהל בקריאות "לירושלים צועדים שהידים במיליונים"**. בדברים שנשא הניה בפני קהל המפגינים הוא כינה את רפיח כ"מבצר הדרום" ואמר כי רפיח הקריבה שהידים רבים ולקחה חלק בבניית "משוואות אסטרטגיות". הוא בירך את "היחידות"

השונות של המפגינים ביניהן "יחידת הצמיגים" "יחידת חיתוך הגדר" ו"יחידת העפיפונים". לדברי הניה צעדת השיבה הביכה את ישראל והיא תמשך "עד לשחרור" (אלאקצא, 27 באפריל 2018).

מסר של אלימות: אסמאעיל הניה, יו"ר הלשכה המדינית בחמאס, מיידה אבנים לעבר כוחות צה"ל בעת ביקורו בצעדה במזרח רפיח (חשבון הטוויטר PALINFO, 28 באפריל 2018).

◀ יחיא אלסנואר, ראש הלשכה המדינית של חמאס ברצועה, הגיע לאזור ההפגנות באלברייג', גם הוא **שלהב את הצועדים בקריאות "ברוח בדם נפדה את פלסטין"**. בדברים שנשא בפניהם הוא הודה למשתתפים על "הקרבתם" ואמר, כי הפלסטינים ימשיכו עד להשגת מטרותיהם (אלאקצא, 27 באפריל 2018). פתחי חמאס חבר הלשכה המדינית של חמאס הגיע לאזור ההתקהלות מזרחית לג'באליא (אלאקצא, 27 באפריל 2018).

יחיא אלסנואר, מנהיג חמאס ברצועה, מבקר ב"צעדת השיבה" במזרח ח'אן יונס (דף הפייסבוק שהאב, 27 באפריל 2018).

הכנות וארגון האוכלוסייה

◀ נראה כי היענות האוכלוסייה לצעדות הולכת ופוחתת **משבוע לשבוע**. כדי לשמר את הצעדות עד לשיאן המתוכנן ב-15 במאי **מעודדת חמאס את האוכלוסייה להגיע לאזור ההפגנות ואף מסייעת לה בכך**. השבוע שלחה חמאס שלחו אוטובוסים כדי לנסות להגדיל את כמות המשתתפים (פלסטין אליום, 28 באפריל 2018). כמו כן הגיעו לאזור ההפגנות לפני תחילתו משאיות שנשאו צמיגים (דניא אלוטן, 27 באפריל 2018).

ילדים מכינים שקי עפר כמסתור והגנה עבור המפגינים
(דף הפייסבוק שהאב, 27 באפריל 2018).

צפי להמשך

- ◀ חמאס ושאר הארגונים מנסים להמשיך ולשמר את ההפגנות ברמה זו לפחות עד ל-15 במאי 2018 ("יום הנכבה") האמור להיות שיאן של הפגנות יום השישי. יום שישי הבא ה-4 במאי 2018 הוכרז כיום שישי של "פועלי פלסטין העומדים בפני המצור".
- ◀ **חסאם בדראן דובר חמאס** אמר שחמאס פועלת בשיתוף פעולה כדי שאירועים יתרחשו גם בגדה בלבנון ובמדינות אירופאיות, **עוד ציין כי גם לאחר ב-15 במאי, יום השיא, הצעדות לא תפסקנה והן תמשכנה** (אלאקצא, 26 באפריל 2018).

התפלגות זהות הרוגי "צעדת השיבה הגדולה"

◀ על פי דיווח משרד הבריאות הפלסטיני בהפגנות יום השישי 27 באפריל 2018 נהרגו שלושה בני אדם ו-883 נפצעו מירי כוחות צה"ל או משאיפת עשן במהלך העימותים יום למחרת נפטר נער בן 15 שנפצע באירועים סמוך לגדר הגבול. (ערוץ אלאקצא, חשבון הטוויטר של אשרף אלקדרה, 27 באפריל 2018). שלושה מארבעת הפעילים הללו מזוהים עם פתח. בנוסף לכך מת מפצעיו צלם העיתונות אחמד אבו חסין, שנפצע ב-13 באפריל 2018. מספר ההרוגים עד כה נהרגו במהלך האירועים 45 פלסטינים מהם 36 (כ-80%) היו פעילי טרור כאלו המזוהים עימם או בעלי זיקה אליהם¹. להלן פרטים על ההרוגים.

◀ ח'ליל נעים עטאללה

◆ פרטים אישיים: בן 22, משכונת דרג' בעיר עזה.

◆ נסיבות מותו: נפגע ב-27 באפריל מירי כוחות צה"ל במזרח עזה (דניא אלוטן, 27 באפריל 2018).

◆ שיוך ארגוני: מזוהה עם פתח. בהודעה שפרסמה פתח נכתב, כי הוא "בן התנועה" (דף הפייסבוק של סניף הפתח בצפון הרצועה, 28 באפריל 2018). גופתו נעטפה בדגל צהוב של פתח, זאת בנוסף לדגלי פתח צהובים שהונפו במהלך ההלוויה. אחמד חלס, חבר הוועד המרכזי של פתח וממנהיגי פתח ברצועה, השתתף בהלווייתו (דף הפייסבוק של סניף הפתח בצפון הרצועה, 28 באפריל 2018). גם אסמאעיל הניה הגיע לנחם את משפחת ההרוג בסוכת האבלים בעזה (חשבון הטוויטר PALINFO, 28 באפריל 2018).

מימין : אחמד חלס (שני מימין לובש חליפה אפורה) בהלוויית ח'ליל נעים עטאללה בעזה (דף הפייסבוק של סניף הפתח בצפון הרצועה, 28 באפריל 2018). משמאל : אסמאעיל הניה מגיע לנחם את משפחת ההרוג בסוכת האבלים בעזה (חשבון הטוויטר PALINFO, 28 באפריל 2018)

¹ מסמך המפרט את זהות ההרוגים יראו פרסום מרכז המידע מ-25 באפריל 2018: "עדכון ממצאי זהות ההרוגים באירועי "צעדת השיבה הגדולה".

◀ **עבד אלסלאם בכר**

- ◆ **פרטים אישיים:** בן 29, ממחנה הפליטים ח'אן יונס.
- ◆ **נסיבות מותו:** נהרג מאש כוחות צה"ל מזרחית לח'זאעה במזרח ח'אן יונס (חשבון הטוויטר של אשרף אלקדרה, 27 באפריל 2018).
- ◆ **שיוך ארגוני:** **מזוהה עם פתח.** בהודעה שפרסמה פתח נכתב, כי הוא "בן התנועה" (דף הפייסבוק של סניף פתח בצפון הרצועה, 28 באפריל 2018).

הודעת אבל משותפת שפרסמה פתח על מותם של "שני השהידים הגיבורים בני התנועה": עבד אלסלאם בכר וח'ליל נעים עטאללה (דף הפייסבוק של סניף הפתח בצפון הרצועה, 28 באפריל 2018)

◀ **מחמד אמין אלמקיד**

- ◆ **פרטים אישיים:** בן 21 משכונת אלשיח' רצ'ואן בעזה (שבכה קדס, 28 באפריל 2018).
- ◆ **נסיבות מותו:** נפגע ב-27 באפריל 2018 מירי כוחות צה"ל מזרחית לעזה (דף הפייסבוק QUDSN, 28 באפריל 2018).
- ◆ **שיוך ארגוני:** **מזוהה חמאס.** על סוכת האבלים שנפתחה עבורו בעזה **נתלו הודעות אבל ושלטים של חמאס.** אסמאעיל הניה, לנחם את משפחת ההרוג בסוכת האבלים בעזה. (חשבון הטוויטר PALINFO, 28 באפריל 2018).

אסמאעיל הניה מגיע לנחם את משפחת ההרוג בסוכת האבלים בעזה. על סוכת האבלים שנפתחה עבורו בעזה נתלו הודעות אבל ושליטים מאת חמאס (חשבון הטוויטר PALINFO, 28 באפריל 2018).

◀ עזאם הלאל עויצ'ה

- ◆ פרטים אישיים: בן 14 מח'אן יונס (אלמיאדין, 28 באפריל 2018).
- ◆ נסיבות מותו: מת מפצעים שנפצע מירי כוח צה"ל מזרחית לח'אן יונס ב-27 באפריל 2018 (ופא, 28 באפריל 2018).
- ◆ שיוך ארגוני: לא ידוע. גופתו נעטפה בדגל פתח, זאת בנוסף לדגלי פתח צהובים שהונפו במהלך ההלוויה (חשבון הטוויטר PALINFO, 28 באפריל 2018). לא פורסמה הודעת אבל מטעם פתח.

גופתו של עזאם הלאל עויצ'ה נעטפה בדגל צהוב של פתח. זאת בנוסף לדגלי פתח צהובים שהונפו במהלך ההלוויה (חשבון הטוויטר PALINFO, 28 באפריל 2018).

סיכום זהותם של הרוגי "צעדת השיבה הגדולה"

ס"ה"כ	זיקה	שיוך מובהק	ארגון
18	9 בעלי זיקה	9 פעילי הזרוע הצבאית ומנגנוני הביטחון	חמאס
13	11 בעלי זיקה	2 פעילי הזרוע הצבאית	פתח
1		1 פעיל הזרוע הצבאית	הג'האד האסלאמי בפלסטין
2	1 בעל זיקה	1 פעיל הזרוע הצבאית	החזית הדמוקרטית לשחרור פלסטין
2	2 בעל זיקה		החזית העממית לשחרור פלסטין
9			ללא שיוך ארגוני
45 הרוגים			ס"ה"כ